

Szerkesztőség: Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra. Hirdetések díjazása szerint. Egyszeri szám 5 kr. ünnep- és vasárnap után: szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is. Előfizetési árak: Helyben huzhoz hordva: Egész évre 12 frt. Fél évre 6 frt. Negyed évre 3 frt. Egy óra 1 frt.

A király szavai.

Budapest, sept. 25. Ferencz József király enuntiátiói, különösen ha küldöttségektől eredő üdvözlő beszédekre adott válaszban nyertek alakot, mindenkor kitűnő magvasságú és tartalmas voltak által és a publicisztika igen gyakran talált ép oly fontos, mint szívesen vett alkalmat beható, az állami és társadalmi élet legfontosabb mozzanatait felőlelő elmélkedések egész sorozatát fűzni Ő Felsége szavaihoz.

magyarok voltak azok, midőn azon szónokokat, kik a nem magyar nemzetiségük nevében beszéltek, a trón iránti hűség mellett azon elengedhetlen szent kötelességre figyelmeztette, hogy a hazaszeretben mindnyájan egynek érezzék magukat és saját nyelvük és művelődésük ápolása mellett, amiben őket sem a törvény, sem a kormány nem háborgatja, az állameszmének is hozzák meg a kötele adót.

kinteni, mely ama nagy hatást, melyet az egész országban keltett, különösen ott fogja hatalmasan és marandólag gyakorolni, hol a közvetlen érdekeltek előtt egész meggyőző fellegességében lejártszódot. Ha a belpolitikának Tiszta Kálmán által a férfi és eszélyes vezetése óta a nemzetiségi kérdésre vonatkozólag lényeges javulást jegyezhetünk fel; ha az állameszme uralma egy évtized óta Magyarországon nyilvánvalólag állandóan emelkedett és szilárdult: akkor ma, miután az uralkodó a magyar miniszterelnök működésére a legünnepelesebb módon, szabad és erős kézzel a pecsétet reá ütötte, teljes joggal állítható, hogy Magyarországon nincs többé nemzetiségi kérdés, legalább olyan nincs, melynek csak a legcsekélyebb kilátása és reménye is lehetne a trón lépcsőin felkúszhatni.

Table with 10 columns: A főszolgabírói járás neve, Elintézés alatt állott község, Elhagyott község, Maradt hátralevő község, Összesen, Lerovási, Hátralevő, Összesen.

Minden egyes válaszból, mely a trónról a hódoló üdvözlőkre elhangzott, Szent István utódjának apostoli királyi Felsége beszélt csengő hangon, ünnepélyesen, mely hódolatot parancsolólag, szeretettel gerjesztöleg. Apostoliak voltak Ferencz József király szavai: atyai jóssággal intették követőit minden vallásfelekezett, melyek száma Magyarország Erdélyi részében tudvalevőleg elég nagy, hogy egymás közt testvéri egyetértésben éljenek, hogy saját hitvallású parancsai mellett a felebaráti szeretetnek az egy Istent imádó minden felekezettel közös legmagasabb parancsát szentül megtartsák.

Főlegesen, valóban impozáns hangzik pedig a királyi szó, midőn kegyteljesen az erdélyi magyar közművelődési egylet küldöttségéhez fordul; de ezen a lelkesült hazaszeret melege alatt oly gyorsan felvirágozott egyet loyális nemzeti törekvésnek minden elismerése mellett is, egy jelentőséges intést adott, hogy dicseendő működésében mindenkor tapintatosan járjon el. Magyarország királyja nem akarja, hogy a szászok és románok saját nyelvük iránti buzgalomukban átlépjék a korlátokat, melyeket az állameszme von minden külön törekvés elé; de azt sem akarja tűrni, hogy egy önmagában igen dicséretes sőt szent ügy szolgálatában tulbuzgóságból tán oly szavak ejtessenek vagy cselekmények végezteszenek, melyek a nem magyar ajku állampolgárokat nemzeti érzelmeikben és jogos aspirációikban sérthetnék.

A király az ország különböző vidékein tett utja alkalmából fegyelmező kizárólag intézte a miniszterelnököt. A kizárólag hivatalos lap keddi száma közli. Az új képviselőház tagjai már nagy számmal vannak a fővárosban. A szabadelvű párt köre, melyet a szünet alatt teljesen és díszesen renováltak, vasárnap este már igen látogatott volt, s főleg az új képviselők jelentek meg igen nagy számban. Az egész estén át folyt az ismerkedés és kölcsönös bemutatás, és a club könyvébe már is az új tagok egész sora jegyezte be magát. Midőn Tiszta a miniszterelnök ifj. Szögyény-Marich László külügyminiszteri osztályfőnök kíséretében megjelent a clubhelyiségben, a nagy számmal együtt levő képviselők rajja éljenzéssel üdvözölték a szabadelvű párt vezérét.

Table with 10 columns: A főszolgabírói járás neve, Besorozott, Maradt előjegy, Összesen, Lerovási, Hátralevő, Összesen.

Az „ARADIKÖZLÖNY” tározója.

(September 26)

Hát a többiek?

— Az „Aradi Közlöny” redaktőri tározója. — (—) Jól minapában e lapok egyik tárczairója sora vette a „mi” szepirodalmi iróinkat, majd több, iróinkat. Azt hittem, majd csak sora kerülnek a „mi” tudósaink is, de hiába vártam. Ezt a hiányt akarom én úgy a hogy kipótolni. De nézetem szerint, e pótlásra szükség is van. Mert hazánkban a nagy közönség meg a tudósok közt, nagy tr van: a tudományok népszerűsítésével még alig kezdtek el foglalkozni. Csak is a szoros értelemben vett történelem és a természettudományok terén észlelhető egy kis mozgás. Irodalomtörténetnek, esztetikának, filozofának feljebb se néznek, sőt mi több, (resterem kiirni) a ki komolyabb tárggyal foglalkozik s nem írj kérsz elvölte cikkeket, az foglalkoznak, lenéznek. Ez állapotot még tetézi Tolnai Lajos, mikor egyik regényében megteremti a magyar „Közlő Jórészet” a könyvszek, szobatudósok typusát. Kigunyolja azokat, kik adatgyűjtéssel foglalkoznak, kik egy-egy kavicsal járulnak ama díszes palota építéséhez, melynek a magyar tudomány csarnoka lesz a neve. Tolnai Lajos, társadalmunk e kitűnő festője, ezuttal is elvetette a szlykot. Mert nem kigunyolást, hanem elismerést érdemel a hangyaszerzőgalmu könyvszek, adatgyűjtő. Végül ez az első stadium. S örülünk, hogy ma-holnap ezen is tul leszünk. Mindinkább nagyobbodik ama tudományos munkák száma, melyeket úgy a szak tudós, mint a nagyközönség örömmel használ. Szó a mi szó, a közönséggel meg kell kedveltetni a tudósokat. S van-e egyszerűbb mód a jelenleginél. Egy pár odavetett vonás, egy kis bemutatás mindig helyen van. De egyáltalán nem végezne hiába való munkát, ki sorra-rendre venné iróinkat. Nincs is széles e hazában még egy oly város, hol annyi iró lenne mint Aradon. S a java része nem is olyan lokális jelentőségű. Néhány irón pedig elfér egy kis nógatás, buzditás is. Prédál a mi költőink. Décsy Géza és Szeyfried Ernő dr. csak néhány napján szólalnak meg, bár aztán mindig van valami mondani valójuk. Vagy nem érdemel buzditást Csécsi Imre, Szabados Ede Farkas (id.) Ferencz?

Megyei közügyek.

— Aradmegye állapota a III. évnyegyedben. — (Alispáni jelentés.) (Vége.)

A megyei árvaszek által a tárgyalások megejtése végett kiadott hagyatékai ügyek kimutatása következő: Azt szántam cikkem eredeti céljál, hogy tudósaitok fogom sorra-rendre venni és ime mi lett belőle. De azt hiszem elnézik ezt, szives olvasóim, mert költő-hódítai felér egy kis elteréssel. Csak még egyet. Befelejezőseül a jó fent mondottaknak, sorra kerülhetnek még pedagógussaink is, no meg az alkalmi irók. Különösen az utóbbiak közt nem egy van, kit szintén meg kellene hódítanunk. Hogy mivel kell a tudósok sorát megkezdennem, azon egy percig sem gondolkodom. Janosó Benedek joggal megérdemli az első helyet. Mert nemcsak itthon, de széles e hazában is szép hangzásu neve van. Pedig elmondhatjuk Kisfaludy Károlyllyal, „mikor patant, ki hitte volna.” Bizony arról a „fiatal irónkról,” ki nyelvészeti munkákkal kezdte meg irodalmi munkásságát, ki azonban nem nyelvészeti apróságokat, hanem önállóan megjelent munkákat bocsátott közre és mindennek fölébe a XVI. és XVII. század nyelvészeti viszonyaival foglalkozott, ki hitte volna, hogy ez a „fiatal iró” hazánkban Taine-nak ha nem is egyedül, de helyes uton jár, kiváló követője lesz. Van aztán egy történettudósunk, kiről a nagy közönség az a mondja, persze kicsinyléssel: tankönyvgyártó. Pedig tévednek: Varga Ottó — mert róla van szó — nem tankönyvgyártó, hanem épen a szó-szoros értelemben vett tankönyvíró. Tankönyveinek nemcsak az a célja, hogy a deáksergek megismerje belőlük a bazi történelmet, hanem, hogy ebből lelkesedést is merítsen. S ennek előérében nagyon lendít a rendszer szigoru megtartása. Mindezt, ha tekintetbe vesszük, sajnálunk kell, hogy Varga Ottó a tankönyvírásra adta magát. Elismérjük magasztos, nagy fontosságú cél vezérelte, de kar volt egészen ott hagyni a történelmi és földrajzi munkák írását. De reméljük, ha majd ki lesz tisztítva Augias istállója, akkor Varga Ottó is visszatarthat régi ideáljához és számos történelmi és földrajzi munkával fogja gazdagítani irodalmunkat. Ide kell sorolnom Laukó Albertet is. Uj ember új eszmével, s már néhány tárczacikke után, határozott nyereséggel mondhatjuk. Ki sem írom a nevét, és mégis mindenki tudja, kit gondolok az aradi bibliografus, statisztikus aist. Bizony, ha azt vesszük tekintetbe, kiknek tartozik Arad iróink közül a legtöbb hálaival, akkor nevével kellett volna a sort

V. A hadkiegészítési ügyek

menete tekintetében jelenthetem, hogy a főszervezés befejeztével a távolmaradt hadkiegészítési pnhatalása és utóállítás folytonosan eszközöltetett s azok eddigi eredménye a következőben foglalható össze:

Table with 10 columns: A főszolgabírói járás neve, Besorozott, Maradt előjegy, Összesen, Lerovási, Hátralevő, Összesen.

IX. A községi számadási elmarasztalások álladéknak átnézete a következő:

Table with 10 columns: A főszolgabírói járás neve, Összesen, Lerovási, Hátralevő, Összesen.

A milliókért.

[13 Folyt.] (Franciaia regény.) — Az „Aradi Közlöny” számára fordította: Sz. J. — XIV.

Jó kedve támadt és ilyenkor a gróf föltöte kedélyes társalgó volt, mivel nem csak elszed, de művelt és sokat tapasztalt férfi volt. Nyugodjék bele, kedves marchese,” mondá ülésből felemelkedve, sovár vágyainak a nyugalmas élet iránt nem sokára eleget fogok tenni. Oly vállalatot készíték elő, mely-tizenyolcz millió frank nyereséggel jár. — „Tizenyolcz millió?” kiáltott föl a báró, kifejezté mielőtt az arcának egész bohóc szeméjébe köleszött. — „Tizenyolcz millió, legkedvesebb gróf s nem tréfázik? Vagy soha nem lankadó kezele az ezer egy éjjel meséit még egygyol meg akarna toldani?” kérde a marchese. — „Pénz kérdésekben engedtem-e magamnak önk irányában valaha csak egy tréfát is, kérdé viszont a gróf. — „Már hisz ezredje, hogy az ügygyel foglalkozom!” — „De eddig meg megsem említé,” mondá a báró. — „Mindegy, azért bizzanak továbbra is

A főszolgabírói járás neve	Összesen	Lerovás	Hátralek
frt	kr	frt	kr
B.-Sebes	352 21 ¹ / ₂	—	352 21 ¹ / ₂
Kis-Jenő	206 08	—	206 08
Elek	715 45	60 45	655 —
N.-Halm.	1016 70 ¹ / ₂	—	1816 70 ¹ / ₂
Összesen:	2937 31 ¹ / ₂	182 75 ¹ / ₂	2754 56

X. A törvényhatósági utak és az ezenek levő műtárgyak állapota kiértékelés.

A közmunka váltságpénze, valamint a természetbeni közmunka leszállásának, s illette lefizetésének álladéka a következő:

Hátralek	Behajlatott	Összesen
frt	frt	frt
1713 87	3078 85	4792 22
2398 50	6215 84	8613 84
712 90	4292 80	5005 70
5612 29	3352 51	8964 80
244 —	3873 20	4117 20
1445 10	6684 30	8009 40
1138 50	3881 50	4965 —
352 —	8220 60	8572 60
3102 51	3624 16	6726 67
894 07	1905 33	2799 40
18908 24	45058 59	61966 83

A főszolgabírói járás neve	Hátralek	Behajlatott	Összesen
frt	frt	frt	frt
Pécska	1424	528	1952
Arad	324	314	638
Radna	1795	1072	2867
Világos	496	66	562
Ternova	34	1783	1817
Kis-Jenő	1109	4083	5192
Elek	689	2815	3504
Boros-Jenő	2167	102	2269
Boros-Sebes	8430	1008	9438
N.-Halmágy	3298	617	3915
Összesen:	22034	12447	34481

XI. A természetbeni közmunka beszállásának kiértékelése:

A járás neve	Hátralek	Behajlatott	Összesen
frt	frt	frt	frt
Pécska	769	362	1131
Arad	832	3266	4098
Radna	982	10637	11619
Világos	766 ¹ / ₂	2778	3544 ¹ / ₂
Ternova	1784	6856	8640
Kis-Jenő	3110 ¹ / ₂	8763	11873 ¹ / ₂
Elek	2085	4284	6369
Boros-Jenő	145	2353	2498
Boros-Sebes	3183	12061	15244
N.-Halmágy	1412	5728	7140
Összesen:	14529	64508	79037

benem, s higgyék el a siker szavaim igazságáról fog tanuskodni."

A gróf megránta a csengőt, mire azonnal belépett egy inas, kinek parancsait osztogatta.

Az urak bucsuzni készültek.

"Hogyan, uraim?" mondta a gróf megráncsolva a kezét, "most csak nem fognak eltávozni? Ha egyelőre nem rendelkeztek az estéről, felkérném, hogy nálam töltétek az éjszakát."

Az urak szívesen engedtek a meghívásnak.

A gróf ur inasa szivarokat és maderát hozott, a háziur pedig megtölte a poharakat.

"Kitűnő bor, sohasem ittam ennél jobbat," biztosította a marchese, miközben nyelvvel kóstolgatta. "Ugy hiszem, tudják, hogy értek a borokhoz, szeretném tudni, honnan hoztatja ez kitűnő italt."

"Majd megkérdelem borszállítómást és közölni fogom önnek választát, marchese," viszonozta a gróf.

De Cos Navajas megköszöntötte ezt, mire a gróf Lutermann bárohoz fordult.

"Tudom, hogy ön is szereti a jó bort, de annál jobban a jó szivart. Különböző németek mindnyájan szenvedélyes dohányozók. Mit mond ezekhez a havannához?"

"Oh," viszonozta a báró, ki kékes szivarfüstjét karikák alakjában a levegőbe bocsátja és a szivar végén a fehér hamut szakértőleg megtekinté, "mit mondjak ily szivarok díszletéről egyebet, mint, hogy felülmúlhatatlanok?"

"Nos akkor, szivarozunk és borozunk, hisz tisztességesen megszólítottuk és jó bort meg is jó szivarokat is!" kiáltta a gróf és újra tele tölte a poharakat.

"Es most" szól hűzelve a báró, "tedd fel nekünk, melyik ország óriási vállalatának tulajdonképeni színhelye?"

"Amerika!" viszonozta a gróf, "közönségszövegként ültetkezést hoztam magammal és mindnyájunk ügyeinek szerencsés fejlődésére!"

"Legnagyobb készséggel!" mondta a báró, de mivel oly bizalommal viseltetik irányunkban, magától értetődik, hogy saját tevékenységünkről is beszámoljunk. Két-százszor frank értékű gyémántot kaptunk mint kirándulásunk alkalmával Párizsból a palais-royalból és hétszázszor frank hasznos hajót a mozgó lámpa."

"Szép összeg, melyet majd hozzáírunk a többiekhez, a mit szereztünk" jegyzé meg

XII. A népiszkolai közoktatás állásának kiértékelése

A főszolgabírói járás neve	A tankötelesek száma	Iskolába jár	nem jár
Pécska	3932	2845	1088
Arad	4069	3434	635
Radna	3962	3160	802
Világos	3954	2510	1444
Ternova	2804	1638	1166
Kis-Jenő	4005	2820	1177
Elek	2859	2522	337
B.-Jenő	2922	1665	1257
B.-Sebes	3623	2583	1040
N.-Halm.	1053	965	88
Összesen:	33184	24150	9034

Ipartanocza a megye területén összesen 563 van, kik az iparszkolába, továbbá, hol ilyenek nem voltak az ismétlési esti és vasárnapos iskolákat látogatják.

Az iskoláztatás eredménye, — valamint az iskolába nem járó tankötelesek süllei és gyámjai ellen alkalmazandó intések és bírságokról kimutatás elő nem terjeszthető, miután a tanítás esküje és elő elején veszi kezdetét.

XIII. A zidei aratás eredménye azon helyeken, hol az árvíz pusztításokat nem tett, középserűnek mondható, a gyümölcs termései alábbiak sámany.

Aradon 1887. szeptember 23.	Ormós Péter, s. k. alispán.
-----------------------------	-----------------------------

Az aradi gazdasági-egylet közgyűlése és a gyoroki kiállítás.

Györök, sept. 25.

Lapunk tegnapi számában tudósítottuk távirata alapján már rövid értesítést nyújtottunk olvasóinknak az aradi gazdasági egylet vándorgyűléséről és az alkalmából Györökön rendezett gyümölcs-, szőlő-, és borkiállításáról is.

Megemlítetük, hogy a közgyűlés a többi ünnepélyességek is a környék intelligenciájának nagy részvételével mentek végbe.

Lapunk tudósításjától most a következő részletes leírást vesszük.

A gazdasági egylet közgyűlésén Zselénszky Róbert gróf elnökölt a jelen voltak: Miklós Gyula orsz. borászati kormánybiztos, Gaál Jenő alelnök, Atzél Péter, Konoply Kálmán, Br. Bánhidyi Antal, Varjassy Árpád, Vizer Péter, Becsey Hugo, Kosztolányi Imre, Avarffy Gyula és Géza, Varga Imre, Magyary Vilmos, Koltschek Károly, J. Ferencz, Kovács Agoston, Buczurka Ferencz, Adamovits László, ifj. Molnár Lajos, Kelemen György, Kótzó Károly, Péterffy Antal, Öry Sándor, Deutsch Bernát, Kaszonyi János, Vikol Sándor, Vikol Gerő, Rombay Zsigmond és még többen.

Elnök gr. Zselénszky Róbert aszép számmal megjelent tagokat üdvözölve, a közgyűlést a következő beszéddel nyitotta meg:

Üdvözlöm önöket uraim és bajtársaim. Fogadják Györök tisztelt közönsége, azon szíves meghívásért, melynek következtében vándorgyűléseket az idén újra itten tartani szerencsénk van, valamint Györök tisztelt előjáróság is, azon előzékenységeért, melylyel a városháza gyülestermék rendelkezésünkre bocsátani méltóztatott, köszönetemet. Fogadják egyszermind nagyságos Miklós Gyula kormány-

a gróf, "most pedig, kedves barátaim érdekes közölni valóm van."

XVI.

A két lovag kérdőleg a grófra tekintett, ki szivarra kezdett gyújtani, s időközben gyönyörködött két társa kiváncsiságán. Csak miután mosolyogva egyet kettőt szippantott, kezdé: "Mindenekelőtt elviszem önöket Amerikába, hol, tudvaleg, sok ismerősöm van."

"Bocsásson meg, hogy félbeszakitom," vágott közbe a marchese, "szabad kérdeznem vajjon Thornhill részt vesz-e ezen történetben?"

"Igen," felelé a gróf, "csak hogy annak elejét nem Thornhilltől, hanem elődjétől Thomson Jamestől hallottam. Téli emlékeznem fognak önök, hogy e fáradságos tevékeny férfi tizenkét év előtt fejbe lötte magát. Sohasem ösmertem embert, ki hibébe odaadással csüggött egy eszmén, mint Thompson Mihelyt meggyőződött, hogy a rendőrség elől nem tud menekülni. golyót röpített agyába, előbb azonban volt annyi esze, hogy megsemmisítse a társaságot netalán kompromitáló iratit."

"Az igaz, Thompson sok jót tett a szövegszöveg" jegyzé meg Liebermann báró, mint most már emlékszem, összes vagyonát is átengedte a lovagoknak."

A gróf folytató: "Thompson, a mintszintén tuénák, amerikai volt, uri neveltetésben részesült, sok ismeretre tett szert s egyáltalában jó hírnevének örvendett. Evek előtt Párisban ösmertem meg vele, ép azon időtájt, midőn nagy öröklött vagyonát mások által elvesztette volt. E vesztéséért indította arra, hogy társaságunk tagjává avatasson fel magát, és e perczől fogva ép oly erélyes mint hü és okos volt a társaság érdekében."

"Ugy vlt," mondá a marchese.

A gróf folytató: "Már több mint tizen-nyolcz esztendeje mult annak, hogy Thompson, engem mint a zafirlovagok elnökét egy föltötte fontos eseményről tudósított. Thompson azt írta levelében, hogy New-Yorkban egy Taylor György nevű régi iskolatársával találkozott és a meg fiatal azelőtti virító egészségi férfura alig ösmert rá annyira megváltozott. Mivel Taylor tudta, hogy oskolatársa igen ügyes üzletember, fölkeréte őt, hogy segítsen neki, óriási Virginiában fekvő birtokának eladásával, az érte felvett pénzt pedig biztos váltókban küldje át Európába.

(Folyt. következik.)

biztos ur köszönetemet, hogy megjelenése által a gyűlés érdekét emelni sziveskedett.

Tisztelt közgyűlés! Engedje meg, hogy mielőtt egyesülnénk 1887-ik évi közgyűlését megnyitnánk, egy pár megjegyzést tegyek közgazdasági életünk ama tenezőire, melyek jelenleg gazdaságunkunkat leginkább érdeklék.

Az elmúlt években többen jösdök, de kevesen hitték, hogy fog jönni egy idő, midőn a gabonának olyan alacsonyok lesznek, mint jelenleg. Ennek okadatulását sok hibás magyarázat ciremlt az utóbbi időkben. Nem akarom tehát ez alkalmat elmulasztani a nélkül, hogy ezen ferde nézetek ellen véleményem ne hangoztassam.

Ismétlően olvastam ugyanis és pedig komoly lapokban, hogy azért ilyen olcsók a gabonák, mert Franciaország, Németország nagy vömök vetettek a külföldi nyers terményekre, sőt azt is, mert vámháboruk van Romániával.

A baj, mint mindenki ki csak egy kevésbé is foglalkozott a kérdéssel, tudja, onnan ered, hogy csak a legnevezetesebbeket említek. Amerikában, Ausztráliában, Indiában, New-Zealandban óriási mennyiségben termelnek gabonát és pedig sokkal előbb produktionalis költségek mellett, mint mi, európaiak; továbbá, hogy sokkal olcsóbb fuvardíj mellett érik el a legdrágább piacokot.

Természetes tehát, hogy olyan országokban, hol a gazdaságunk hangja a kormánykörökben hallgatókra talál, védelmi vömök emelnek az olcsón produktált gabonafélék ellen, főképp, ha az iparikkéik is már tetemes védelmi vámban részesülnek.

Angliában, hol a szeszest italokon, dohányon és luxus-cikkikké alakított arany és ezüstön kívül, minden szabadon közlekedhetett, természetesen az agrariusok hangja sem található visszhangra.

A megdrágult gabonák következtében, igaz, kevesebb a vámmal ellátott országokban a fogyasztás, de buzánk ott ép úgy concurrenáló, mint előbb, minden külföldi gabonával együtt.

Nem kell tehát lamentálni a fölött, hogy a nagyobb országok védvömököt vetnek a gabonákra, de iparkodni kell a nyers-terményekre nézve vámközösségbe lépni ez országokkal és ennek elérésére oly iparokat feláldozni, melyek nálunk, a nagy közönség rovására, csakis mesterségesen tarthatók fenn.

De az országok egymás iránti féltékenységük következtében erre kevés a kilátás. Egyébiránt nem sokára oda jutunk Ausztrialis-Magyarország népességének szaporodása következtében, hogy csak kivételes jó termés esetében lesz exportálni való gabonánk is akkor reményem, mi is befognak hozni komoly gabonavömököt, olyankor, melyek egyenértékűek lesznek az iparikkékre vetett vömökkel.

A mi a Romániával folyó vámháborut illeti, ez igazi áldás mi rénk gazdákra, mert mi történék, ha hat forintos buzáraink mellett öt forintos búzájukkal találkoznánk piacainkon. Concurrál az igaz most is velünk, de hol? Osztráchiában, Franciaországban, Angliában, hová mégis költségesebben jut, mint hozzánk.

Tehát ismétlem, ne reciminzáljunk a fölött, hogy Németország és más államok védvömököt emelnek a külföldi gabonákkal együtt a mi gabonáinkra is, hanem öök concessiók által iparkodjunk belelenni az ó védelmirendszerekbe, vagy ha ez nem érhető el, mikor indokola lesz, mi véleményem szerint mihamarabb bekövetkezik, ha már be nem állt, vessünk mi is megfelelő gabnavömököt, és akkor kevésbé leszünk kitéve annak, hogy oda jussunk, hogy nem hat forintért, hanem még sokkal olcsóbban kénytelennek legyünk tudásni búzát és ezzel arányban többi gabnafélélenk.

Még egy fontos kérdés vonta ismétlően magára az utóbbi időkben úgy kormányunk, mint a gazda-közönség figyelmét. Ez a szeszgyártás.

Már évekkel előtt mondtam és ismétlem, hogy e kérdés helyesen megoldva csak akkor lesz, ha a nagy szeszgyárak helyét gazdasági szeszgyárak foglalják el, a nagy gyárak általalulnak szeszfinomító gyárakká, mert alföldi birtokainkon, hol a takarmány-féléket csak költségesen lehet előállítani, racionálisan gazdálkodni csak szeszgyárak segítségével lehet, mert a producált trágyát kellőleg fölhasználni nem tudó nagy gyárak, ha az adó igazságosan van kivetve, nem képesek concurrálni a trágyát tökéletesen fölhasználni bíró gazdasági szeszgyárakkal.

Az 1884-ben hozott törvény következtében ezen helyes átalakulás, a tőke-gazdagabb Ausztriában rohamosan, nálunk sokkal csekélyebb mértékben kezdett vette. Igaz szükségessé tartom tehát, hogy kormányunk, a kilátásba helyezett újabb szeszadó reformban ez átalakulási irányt meg ne változtassa, de egyszermind módot találjon arra, hogy a törvényből származott előny ne csak az osztrák földművelés által aknáztassék ki, hanem részüljön abban Magyarország is.

Továbbá, azon tapasztalatra támaszkodva, hogy a szeszlevezés káros hatása leginkább a nyers szesz fogyasztásánál észleltettét, ud vönsék találnak, ha törvényileg kimondatnék, hogy fogyasztási cizelokra ezenül csakis finomított szesz használható. Így nem csak a szeszlevezet ténnek az egészségre nézve kevésbé káros, de elősegítők azt a processust, melyet kívánatosnak mondtam, és melynek következtében a nagy gyárak finomított gyárakká alakulhatnak át.

Ezek, a legdrágább előadv. nézeteim, két fontos és most napirenden lévő kérdés fölött. Reményelve, tisztelt közgyűlés, hogy fejtegetéseimet helyben hagyoi méltóztatnak, megköszönve szives türelmüket, a közgyűlést megnyitottunk nyilvánított.

Az éljenzessel fogadtott megnyitott beszéd után az elnök dr. Marschall Lajos titkár a választmányi jelentésének előterjesztésére hívta fel. A jelentés tartalmazza az ig. választmány által a tavalyi közgyűlés óta tett intézkedéseket és hozott határozatokat, melyek annak idejében a lapokban közölve lettek.

A jelentés tudomásul vétetvén, olvasottat a számvizsgáló bizottság jelenléte a gazdasági egylet 1886. évi pénzügyi állapotáról. Az egylet mult évi bevételei 3127 frt

66 krt, kiadási 1982 frt 61 krt lettek, az év végén a vagyoni állapot értéke 17,968 frt 02¹/₂ kr.

A számadások rendben találvtván, a felmentvény megadott és Dániel László pénztárnoknak köszönve szavaztatott.

Következett a tisztújítás. Elnök a maga és tisztviselő társai nevében az irányában nyilvánult bizalmat megköszönve, lemond és a választás tartamára elnökül Atzél Péter alapítótag urat kéri fel. Elnöki székét Atzél elfoglaltán, azt hiszi az összes jelenlevő, s a megjelenésben akadályozott távollévő tagok érzelmeit tolmácsolja, midőn indítványozza, hogy az egylet vezetése azok kezében hagyassék meg jövőre is, kik oly szűk virágzásra jutttak. Az indítvány élénk éljenzéssel fogadtott s így egyhangulag megválasztattak: Elnök gr. Zselénszky Róbert, alelnökök: Vársárhelyi Béla, Vársárhelyi László, Gaál Jenő, titkár: dr. Marschall Lajos, pénztárnok: Dániel László, ügyész: Nachtnébel Oóón.

A választmány a következő tagokból alakítottot meg: Atzél Péter, Almaj József, Barkassy Kálmán, Becsey Hugó, Békffy Kálmán, Bhear Frigyes, Bohus László, ifj. Dániel Antal, Fábán László, Faragó Gyula, Fiescher Károly, Friebeisz Miklós, Issekutz Mihály, Jahn Vilmos, gr. Károlyi Tibor, Kintzgy János, Koltschek Károly, Konoply Kálmán, Konoply Sándor, gr. Königsseg Fidé, Magyary Fenez, ifj. Molnár Lajos, Mayerhoffer Lajos, dombrádi Nagy Géza, Purgly János, Sternthal Adolf, Sternthal Salamon, Szalay Antal, Székács Károly, Urbán Iván, Ulrich Antal, Török Béla, Végh Aurél, Vizer Péter, Zikó János.

Ez után Vargha Imre ménesi vizelelérkepezdelei igazgató tartott előadást a phylloxera-eravés és az elleni védekezés jelenlegi állásáról, majd Miklós Gyula kir. tanácsos, orsz. borászati kormánybiztos vette át tőle a szót és ékes, meggyőző előadásban fejtegette a módokat, hogyan kell a szőlőbirtokok közönségnek eljárnia, hogy szőlőiket a phylloxera-eravés ellen megvédelmezessék.

Ez után még Kocsányi József tartott beszédet, méltava az egylet tevékenységét azon alkalmából, hogy most 25-ik évfordulóját ünnepli meg fenállásának.

Ezzel a gyűlés véget ér. A kiállításról lapunk tegnapi számában szintén megemlékeztünk.

Zselénszky gróf a kiállítást a következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt urak! Midőn azon megtisztelő felszólítást vettem, hogy a most megnyitandó gyümölcs-, szőlő- és borkiállítás védnökségét elfogadjam, ezt annál nagyobb készség és örömmel tettem, noha tudom, hogy vannak nálam hivatottabbak, de kevesen vannak, kik jobban viselik szívükön hazai közgazdasági állapotaink felvirágzását, kevesen kik több érdeket tanusítanak különösen a kertészet és borászat némes foglalkozásai iránt.

Kiváltkép most, tisztelt urak, midőn a gabonafélék termelésé már csak az azokra legalkalmasabb talajokban ad még megnyugtató jövedelmet, elkeresztett az idő olyan természetnyelke figyelmünket fordítai, melyek az előbbieknél biztosabban értékesíthetők. Ezek között helyet foglalnak a gyümölcs és szőlő. Nem úgy értem, hogy hagyjunk fel a gabonafélék nagyban termelésével és öltessük be birtokainkat gyümölcsfákkal és szőlővel. Ez képtelenség lenne. De ha évenként az egész országban csak egy pár száz hold gyengébb minőségű szántó alakítatik át gyümölcsössé, portasob föld szőlővé, ez is közhasznos és jövedelmező haladás lesz.

Tapasztalom ezt évente nagyobb mérvben Angliában, hol egyre ötletnek be szántó-földek itt alma-, körte, szilvafákkal, ott málna epres-, ribiszke-bokrokkal és pedig nagybirtokon. — Igaz, hogy Angliában sokkal nagyobb a gyümölcs-fogyasztó közönség, mint nálunk, eupán a külföldről bevitt gyümölcs értéke megütötte 1886-ban a 75.582.000 frtot, de nálunk is nagyobbnak a városok és emelkedik a vagyonosság és ezzel karöltve a gyümölcs iránti kereset, azon kívül igen szép kivételnek örvendünk, mely meg tetemesen növelhető. Hát még a borászat. Még mennyit lehet ezen a téren tenni. Alig talál az utazó külföldön borrajegyzéket, hol magyar bor lenne feljegyezve az egy tokán kívül, pedig jó boraink nemcsak vetelednek, de még sokszor tul is szárnyalják a világ legjobb terményeit. Hirnevet adni a jó magyar boroknak és legyen borkereskedelmünk egyik célja és akkor lesz is borainknak biztos és jövedelmező keltjeje.

Újabb tapasztalatok alapján meghatározni milyen gyümölcs- és szőlőfajok tenyésznek legjobban vidékünkön, a jelesebb természetköz eredményeivel megismerkedni, az eladókát és vevőket érintkezésbe hozni, a létező újabb fölmerült kőrünetek és azok gyógy módja fölött tanácskozni, ezek és ilyenek e szép és hasznos kiállításnak céljai és azt hiszem, hogy az öök érteim, tisztelt urak, jól tolmácsolom, midőn tisztelt Vizer Péter elnök és Varga Imre igazgató uraknak halás köszönetet mondok azért, hogy a kiállítás rendezni sziveskedtek és nem kimétek sem időt, sem fáradságot e tárlat sikerének előmozdítása érdekében.

Midőn még van szerencsém a kiállítóknak úgy nevében, mint a rendező urak nevében szíves megjelenésükért megköszönni, nagyságos Miklós Gyula kormánybiztos urat szíves megjelenéséről üdvözölöm, továbbá nagybecsült barátom: Nadassy Ferencz gróf ó méltóságának, azon már többször ismételt előzékenységeért, melylyel itteni kastélyát a gazdasági egyesület vagy gazdakör használatára bocsátani méltóztatott, hálmat kifejezni, végre önök tisztelt urak, kik idefáradni méltóztatnak, üdvözölni, a kiállítást megnyitottunk nyilvánított.

Zugó éljenzés követé e beszédet, melynek lecsillapultával a közönség a kiállítást szemlélté meg. Az egyik teremben a legkitűnőbb borok, a másikban szőlő és gyümölcs-fajok voltak kiállítva.

Délben nagy bankett volt ötven terítőre. Az első felköszöntőt Vizer Péter mondotta Zselénszky grófra mint a kiállítás véd-

nökére, majd Zselénszky gróf Vizer, mint a gazdakör elnökét, Vizer Miklós borászati kormánybiztos, Gaál Jenő Atzél Péter, Illés László Vársárhelyi Béla és Lászlót, továbbá Gaál Jenő mint az egylet alelnökét, Marschall Lajos dr. Kropcsányi Józsefet, Vizer a saját képviselőit, Miklós kormánybiztos a szőlőművelés osztályt, Gaál Jenő Vargha Imrét köszöntette fel, stb.

Este pompás táncmulatság fejezte be az ünnepélyességek sorát, melyen szép közönség mulatott együtt a késő éjjeli órákig.

KÜLFÖLD.

Bismarck jubileuma. A „Pester Correspondenz“-nek sürgönyzik Berlinből: Erdekelné fogja Önöket, hogy a német kancellár 25 éves miniszterkedése örömnepének alkalmából kitüntetésben részesült, mely nem kevésbé fontos és jelentőségtejes és Bismarck herceg által nem kevésbé tartatik magának és becsesnek, mint ama fejedelmi megiszteltetések, melyekkel őt ez alkalmából Vilmos császár és az egész Hohenzollern-ház elhalmozta. E kitüntetés Ferenccz-József császár és király Öfelségének a legszivélyesebb kifejezésekben fogalmazott üdvözlő sürgönye, melyet gróf Kálnoky Gusztávna egy levele előzött meg, melyben a bécsi külügyminiszterium feje, nagybecsült barátjának, mint a német-osztrák-magyar szövetség oszlopának és a

A teljes ülés, mielőtt érdemleges véleményt mondana, az érdeklők közlegk ijarosainak meghallgatását tartotta szükségesnek.

A kassai kamara javaslatot tett, hogy a kamarák közös erővel és költségek adjanak ki egy a hazai ipartelepeket ismertető munkát.

Több aradi kereskedő folyamodott a kamarához, miszerint eszközölne ki, hogy vidéki kereskedőknek az aradi országos vásárokon való tartózkodás ideje megrövidíthessék, még pedig a képen, hogy ez már a folyó évi őszi vásárok érvényesüljön.

megye alispánja felkérte, hogy a szabályrendeletet küldje meg.

Ugyancsak a brádi timáriparosok panaszoknak a baneadi és krisztesdi bocsokortápkészítő parasztparaszokra, hogy háziipar hamis czégre alatt minden hetivásárra betolajkodnak; kéri a brádi hetipiacz látogatását tiltatni.

A kamarai költség előirányzat 1888. évre az idejéhez hasonlóan állapított meg. E szerint a kiadások 8520 frtot tesznek ki, mely összeg Aradon 3%, a külkerületben 2% kivétési kulcs alkalmazásával fog fedeztetni.

kedelmi akadémiának az 1886/7 tanévről szóló jelentése és az 1887/8 tanévre összeállított költségvetése.

A kamara a jelentést öröndetes tudomásul vette, a költségvetést pedig, melyből kitészik, hogy az académiá egyáltalán nem dolgozik deficittel, jóváhagyta, egyuttal mint egyik iskola fenntartó testület sajnálatának adott kifejezést a fölött, hogy a kereskedelmi académiá Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságában némely részről folytonosan, alaptalan támadásoknak van kitéve, melyek a szép fejlődésnek indult intézet jó hír nevének és felvirágzásának hátrányára vannak.

miát; sajnos, oly körök, melyek képviselőinek társadalmi állásától, műveltségétől joggal lehetne elvárni, hogy támogatassák törekvésüket, mely nem más, mint a kereskedői osztály körében a szakképzettség mellett a hazafias szellem terjesztésére.

Bing Vilmos szavai élénk éljenzéssel fogadtatván, egyhanglag a fenti határozatot hozott és ezzel az ülés véget ért.

IDEGENEK NEVSORA.
(Szeptember 26.)
Fehérkereszt-szálló. Radzivil herczegnő, Kavana, Szacsavay Sándor, birt., Kolozsvár, Várady Károly, ügyvéd, Bpest, Kral Möriz, gyáros, Zenta, Votizky N., magánzó, N.-Kikinda, Hok Sándor, magánzó, Szeged, Neuschlos N., keresk., Bpest, Reichman N., Weisz József, utazók, Bpest.

Felelős szerkesztő és kiadó: **HINDY ÁRPÁD.**
Nyilttér.
Eladó butorok.
4 szobára való elegans és alig használt butor eladó.
Bővebbet a kiadóhivatal.

16991—1887. Aradrmegye alispánjától.
Arlejtési hirdetmény.
Megyénk törvényhatósági bizottságának 587—1887. számú belügyminiszter ur ó nagyméltóságának 59639—1887. számú kegyes intézményével jóváhagyott határozata alapján, megyénk legrégebb házába szükségelt boltozasi munkálatok biztosítása tárgyában folyó évi október hó 5-én, d. e. 9 órakor 670 frt 20 kr. költségvetés mellett, Aradmegye alispáni irodájában nyilvános árlejtési tárgyalás fog tartatni.

Tudományos és szépirodalmi könyvek önkéntes árverése.
A „Széchenyi irodalmi intézet utczára nyílt helyiségeiben Aradon (főutca, Neumann-ház) f. hó 27-én és 29-én délelőtti 10 órától 12-ig és d. u. 2-től 5 óráig mindennemű tudományos, szépirodalmi, diszkotésú és rendes kötésű, valamint kötetlen művek a legtöbbet ígérőnek készpénz-fizetés mellett el fognak adatni.

M. kir. államvasutak
kun-szt.-márton-szentesi helyi érdekű vasut megnyitása.
A „kun-szt.-márton-szentesi“ helyi érdekű vasut, az összes forgalomra berendezett „Töke“ és „Szentes“ állomásokkal **f. évi szeptember hó 24-én** a közforgalomnak átadott.

82—1887. sz. 692.—1.1
Árverési hirdetés.
Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-czikk 102. §-a értelmében ezennel közbírré teszi, hogy a radnai királyi járásbíró-ság 891—1887. számú végzése által Dr Nemess Zeigmond aradi ügyvéd által képviselt Sonnenfeld Lajos és társa aradi ker. czég végrehajtatók javára Roth Jakab szlatinai kereskedő és vendéglős ellen 1115 frt — kr. tőke erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 603 frt 35 krra becsült árucikkék és ruhaneműek, valamint a Süss Simon javára lefoglalt és Marx Adolf és Társa továbbá Herskovitz Ignác, Marx Adolf, Kohn M és fia, és fentnevezett Sonnenfeld Lajos és társa javára felül foglalt s 906 frtra becsült különféle ingóságok nyilvános árverés utján eladatk.

KÉPES CSALÁDI LAPOK
Egy évtized nagy idő még az ember életében is, de még nagyobb egy magyar szépirodalmi lap életében. A „Képes Családi Lapok“ ez évtized alatt valóságos irodalmi kincset szolgáltatott át a magyar és a külföldi írók tárából az olvasó közönségnek. És ez korántsem túlzott állítás, mert egyedül csak a kilencedik évfolyam, a mellékleteket, divatképeket számba se véve, 147 neves írótól 3 regényt s 242 kisebb szépirodalmi munkát s 107 neves művezetőt 160 képét tartalmaz. Oly kincs ez, amelyet tíz anyuért se lehetne megszerezni, mint a mennyi a „Képes Családi Lapoknak“ az előfizetési ára.

Leszállított árak.
WEILER R. M.
Arad, főtér 14. sz. Herman-udvar. Arad, főtér 14. sz.
Étterem- és külön terem-csillárok 3 frttól 100 frtig.
ASZTALI LÁMPÁK 50 krtól 50 frtig,
DISZLÁMPÁK majolica, bronca, alpacca, porcellán, — díszes kiállítás és mosaik mintákkal.
Egyes lámpa-részek minden minőségben. Nagy választék valodí
alpacca és ezüst tárgyakból,
u. m. evő-eszközök, tálcák, gyertyatartók, csukor-szelen-czék és focók, gyümölcs- és kenyér-kosarak, asztali-csen-gők, tea-szűrők, eczet- és olajtartók, s minden a háztartás körében szükséges disztárgyak nagyválasztéka.
Porcellán-készletek, u. m.:
asztali- tea- és mocca-servicek, meglepő olcsó áron.
Ismételődnak a lámpákat gyári áron, megfelelő százalékos levonásával számítom.
Leszállított árak.

ADLER A.
déli gyümölcs-, csemege-, csukorkák- és gyümölcs-szállítványi üzlete
ARADON, templom-utca, Minorita-palota.
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy üzletemet a legkiválóbb és legnemesebb faj **gyümölcsökkel** berendeztem.
Minden postai vagy vasuti rendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek
A legjobb faj szőlőlől 4 és fél kilós kosárral bérmentve, vidékre szállítva 2 frt. Utánvét mellett.
Czukordinnye, darabonként 15 krtól 40 krig vidékre szállítva. Uj dió, kilója 30 kr. — Raktár kitünő minőségű **erdélyi szalámiból.**
Valamint minden egyéb gyümölcsöt kosarakban csomagolva, a legnagyobb készséggel szállítok.
A magyarádi és mènesi bortermelők szövetkezetének pinczejéből kitünő **asztali fehér és vörös borokat** eredeti áron és pedig postai csomagba 3 üveg bérmentve 2 frt, 2 frt 20 és 2 frt 40 krért; vasuton 16 palack 3 frtért különféle borokból összeállítva küldök, valamint **bel- és külföldi pezsgőt** raktáromon tartok és megrendeléseket vidékre pontosan eszközölök.
A n. é. közönség becses rendelését kérve kiváló tisztelettel:
634 9—12 **ADLER A.**
déli gyümölcs-, csemege-, csukorkák- és gyümölcs-szállítványi üzlete Aradon, templom-utca.